

PÅ OLIKA SÄTT

Om skolbibliotek i biblioteksplaner

Frågor till arbetet med biblioteksplan

– och skolbiblioteksverksamheten:

Hur ser det ut om 10 år

- med barns och ungas läsande?
- med barns och ungas lärande och informationskompetens?
- med lärares och bibliotekariers roll i skolutveckling?
- med utveckling av skolbiblioteksverksamheten?
- med rektors roll i denna utveckling?
- med politikers roll i denna utveckling?

Så att barn, unga och vuxna har läsförmåga, kan använda och förstå information och bli kunskapande och kunniga människor i samhället och världen.

Innehåll

3	<i>INLEDNING</i>
5	SKOL(BIBLIOTEKS)UTVECKLING!? VEM HAR TAGIT FACIT, OCH VAR FINNS MALLEN?
11	SKOLBIBLIOTEKSPLANERING I SKÖVDE
13	UDDEVALLA – ETT SKOLEXEMPEL
19	SKOLBIBLIOTEKET SOM KUNSKAPSNÄT I CENTRALA PARTILLE

Skol(biblioteks)utveckling!? Vem har tagit facit, och var finns mallen?

För mer än 10 år sedan gjorde jag ett "felsökningsschema för skolbibliotek". Avsikten var bland annat att hjälpa den som var ansvarig för en skolas bibliotek att kunna identifiera på vilken besluts- eller ansvarsnivå som eventuella hinder för fortsatt utveckling låg. Utan hjälp att se hur, var, och av vem hinder var uppbyggda gick många eldsjälar sönder av frustration i kampen att förändra verkligheten.

Inte så sällan mötte jag duktiga eldsjälar som la ner mycket tid på att sköta skolbiblioteket utan att mål eller uppdrag var definierat, eller tid avsatt för arbetet.

Det jag såg på många skolor var en situation där uppgiften beskrevs i ord som; "Du som är intresserad av böcker och har sinne för ordning och reda får ta hand om skolbiblioteket. Du får göra det inom ramen för den arbetsplatsförlagda tiden och som kompensation slipper du att ha någon kaffevecka."

I en sådan verklighet är det definitivt något som är fel!

Finns den verkligheten kvar? Det är möjligt, men jag hoppas att den inte är så vanlig.

Däremot vet vi att det fortfarande är mycket vanligt att elever och lärare saknar ett bra skolbibliotek bemannat av kompetent personal. Ingen eldsjäl riskerar att brännas ut – men frågan är om vi utan ett bra och av kompetent personal bemannat skolbibliotek, på ett tillräckligt bra sätt kan genomföra det uppdrag vi har.

Jag hävdar bestämt att vi inte kan det!

Kortfattat skall jag här ge några reflektioner utifrån fyra olika frågeställningar:

BEHÖVS SKOLBIBLIOTEK FÖR ATT ELEVERNA SKA NÅ SINA MÅL?

Skolbiblioteket har en viktig och avgörande funktion i två av skolans uppdrag och huvudprocesser:

- Att hos eleverna skapa förmåga och lust att läsa och skriva.
- Att utveckla elevernas förmåga och möjlighet att söka, hantera och värdera information.

Av tradition är skolbiblioteket förknippat med den första punkten och på många skolor görs ett mycket bra arbete för att utveckla elevernas läs- och skrivlust. Trots detta kan vi konstatera att en stor del av alla som gått i skolan inte har lusten att läsa eller skriva. Många saknar även förmågan.

I läroplanen (Lpo 94) formuleras uppdraget i den andra punkten bl.a.:
Eleverna skall kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Tyvärr tror jag att den traditionella läroboken i detta avseende kan vara direkt kontraproduktiv. Den motverkar snarast läroplanens mål så som den ofta används.

På Myndigheten för skolutvecklings webbplats formuleras det på följande sätt:

*Ett av skolans viktigaste uppdrag är att stödja **språkutveckling** från förskola upp till vuxenutbildning. Myndigheten för skolutveckling har också uppdraget att stödja **skolbibliotekets pedagogiska roll**. Biblioteket är en viktig resurs för skolans läs- och skrivarbete liksom för utvecklingen av **informationskompetens**. Kraven på orientering och sovring i ett strömt informationsflöde är tillsammans med den växande floran av medier två goda skäl att stimulera eleverna till ett processinriktat arbetssätt. Med ett sådant arbetssätt blir bibliotekarien en självklar medlem i arbetslaget.*

Citat från: http://www.skolutveckling.se/kunskap_bedomning/skolbibliotek/

HUR BLIR SKOLBIBLIOTEKET EN RESURS I ELEVERNAS LÄSAND E OCH LÄRANDE?

Forskningsrapporten Textflytt och Sökslump, av Mikael Alexandersson och Louise Limberg från 2004, ger en bra överblick över betydelsen av, och viktiga frågeställningar kring, ett skolbiblioteksbaserat lärande. De visar bland annat att en framgångsrik läroprocess kräver:

- God läsförmåga och lässtrategi.
- God förmåga att själv författa texter.
- Förmågan att värdera och kritiskt granska källor för att självständigt kunna bedöma och bearbeta information.
- En systematisk och medveten strategisk plan för att lära eleverna bra sökstrategier.
- Förmåga att ställa ”forskningsbara frågor”.

Att en skola har ett välutrustat bibliotek är i sig själv ingen garanti för ökad måluppfyllelse eller kvalitet i lärandet. Ingen tror att ett flygplan i sig själv gör att jag kommer till en solig och varm strand nära ekvatorn. Det krävs en medveten och planerad insats och samverkan av personal med olika kompetens, samt en aktiv insats och vilja från min sida. På samma sätt är det bingo för den elev där skolans ledning, pedagogisk personal och bibliotekarie har insett, och samverkar för att på olika sätt och utifrån sitt uppdrag ge stöd till ovanstående processer.

Skolan som ofta efterlyser texter anpassade till sina elevers ålder och intressen gör, i motsats till universitet och högskolor, av tradition det stora misstaget att man alltid skickar hem elevernas arbete utan att spara original eller kopia för andra elever att använda och lära av. Ett misstag som är svårt att åtgärda utan ett väl fungerande skolbibliotek och en kompetent bibliotekarie som vet hur information och kunskap är organiserad. En skola där skolbiblioteket dessutom genom sitt data- och utlåningssystem är sammankopplat med kommunens övriga skolor och bibliotek har goda förutsättningar att kontinuerligt öka ”vetande” och kvalitet i lärandet.

KAN SKOLBIBLIOTEKARIEN VARA EN RESURS FÖR LÄRARE I DERAS UNDERVISNING – OCH LÄRANDE?

Av tradition är undervisningen ofta organiserad så att klassrummet, läraren, och läroboken är utgångspunkterna för huvuddelen av elevens lärande i skolan. Att bryta upp gamla och väl inarbetade organisatoriska mönster är ofta svårt.

Att lärande inte är begränsat till ”klassrummet” är för de flesta en självklar sanning. Vi lever i något som vi ofta kallar ”informationsamhälle”. Kan det rent av vara så att huvuddelen av barns och ungas lärande och möte med ny

information sker utanför klassrummet?

Den informationsmängd som dagligen strömmar förbi oss alla, oavsett ålder, är till stora delar gränslös till både omfattning, ursprung och innehåll. Vi omges av, och tvingas ta ställning till, information som sällan är "censurerad" eller innehållsmässigt och källkritiskt granskad. I läroboken däremot möter eleven ofta "Sanningen" både innehållsmässigt och källkritiskt "färdigförpackad".

Mot bakgrund av ovanstående resonemang är lärarens utmaning att för egen del hålla sig informerad och faktamässigt uppdaterad, en till synes obegränsad och ohanterlig uppgift.

Ett välutrustat och med kompetent personal bemannat skolbibliotek kan vara avgörande, inte bara för elevens, utan även för lärarens lärande och möjlighet att utveckla sitt arbete och sin kompetens. Därmed kan det även bli avgörande för skolans utveckling.

VEM BEHÖVER GÖRA VAD?

Ingen satsning på skolutveckling är viktigare för den enskilde eleven, och lönsammare för samhället, än den som leder till att varje elev och lärare har tillgång till ett bra och bemannat skolbibliotek under hela skoldagen - ett bibliotek där alla samverkar för ett ökat lärande.

Politikernas ansvar enligt skollagen, rektors ansvar uttryckt i läroplanen, och enskilda pedagogers och tjänstemäns ansvar är, som jag ser det, ganska uppenbar och tydlig. De enda som inte har ansvar för att denna utveckling kommer till stånd är eleverna. De har däremot rätten att förvänta sig optimala förutsättningar för sitt lärande.

Vi behöver en tydligare riktningvisare och kravbeskrivning från politiker och beslutsfattare där skolbibliotekets avgörande betydelse i två av skolans huvuduppgifter förtydligas - vilket härmed åter efterlyses.

Omfattande forskning visar på betydelsen av ett bra och bemannat skolbiblioteks betydelse för elevernas resultat. Det finns däremot ingen forskning som stöder att ett bra, men obemannat skolbibliotek bidrar till att höja elevernas studieresultat.

Nyckeln ligger i de tre delarna, kompetens, resurs och samverkan.

Lärarens arbete bygger på vetenskap och tradition om lärande, medan bibliotekariens arbete bygger på vetenskap och tradition om informationshantering.

En stor del av elevens "skolstyrda lärande" utgår från läroböcker. De är oftast

innehållsmässigt och källkritiskt tillrättalagt material utan "inre motstridigheter". Den "läroboksbaserade skolan" har inget stort behov av ett skolbibliotek bemannat med bibliotekarie. De lärare som erbjuder eleverna ett aktivt och undersökande arbetssätt utan att ha stöd av en bibliotekarie får däremot en mycket svår uppgift, hur fint skolbibliotek man än har.

Rektors ansvar, förutom att leda och ge stöd åt arbetet, är att en tydlig arbetsbeskrivning upprättas för skolbibliotekariens uppdrag. Där det saknas får bibliotekarien en svår uppgift, och risken finns att traditioner styr mer än mål och uppdrag.

... OCH TILL SIST. VAR VINNS FACIT?

Något facit, eller en färdig mall, finns som vanligt inte för det som behöver utvecklas. Däremot finns det idag mycket erfarenhet och forskning om det bemannade och välutvecklade skolbibliotekets betydelse för den enskilde elevens, och för skolans lärande och utveckling.

JAN-ANDERS ANDERSSON

REKTOR I TJÖRNS KOMMUN.

Nu tjänstledig för att arbeta som rektor på Skandinaviska skolan i Maputo, Moçambique.

Skolbiblioteksplanering i Skövde

I Skövde kommun har följande strategi utarbetats:

1. Skolan bildar ett biblioteksråd med skolledare.
2. Kompetensutveckling för lärar- och skolbibliotekarier anordnas. En 5-poängs-utbildning planeras att genomföras tillsammans med Högskolan i Skövde. Kommunerna runt Skövde kommer att inbjudas att delta.
3. De rektorer som redan utvecklat skolbiblioteken medverkar i träffar för alla skolledare för att informera om sitt arbete.
4. 5 skolor startar ett utvecklingsprogram för skolbibliotek.
5. Ett tema med fortbildningsdagar kring dyslexi och bibliotekets hjälpmedel för lärarbibliotekarier och specialpedagoger skall genomföras i samarbete med folkbiblioteket.

Kommunens skolbiblioteksansvariga, som är anställd av folkbiblioteket, deltar i arbetet.

Information till Malin Koldenius i maj och okt 2006.

Vision 2005

Från 2000 till 2005 omvandlas alla skolbibliotek till pedagogiska resurscentra

För biblioteket på grundskolan är lokalen så stor att minst två klasser kan arbeta samtidigt i skolor med mer än 200 elever, i mindre skolor måste minst 30 barn kunna leta efter fakta eller låna böcker samtidigt.

Lokalen ligger centralt i skolan

Den innehåller aktuell litteratur (både fack- och skönlitteratur), tidningar och tidskrifter, datorer med Internetuppkoppling att användas för informationssökning, databaser t ex uppslagsböcker på CD-ROM, AV-material, bilder, telefon, kopianator, kort sagt allt som behövs för att lärare och elever ska kunna arbeta i biblioteket.

För att sköta detta måste personal anställas. Det behövs utbildade bibliotekarier när det gäller 7-9-skolor! På 0-6-skolorna måste de skolbiblioteksansvariga få tid att arbeta med skolbibliotekets pedagogiska uppgifter. På gymnasierna och KomVux måste ordinarie kanslistpersonal tillföras.

Till min vision måste kopplas konkreta handlingsplaner för varje skola eller för varje område.

- Det gäller personal,
- bättre och centralare lokal
- inredning av bibliotekslokalen så att det finns möjligheter att arbeta i biblioteket
- utrensning av föråldrad information
- inköp av aktuella media

Karin Görling

HUR GICK DET SEN?

Detta skrevs och presenterades för politikerna år 2000. Hur har det gått?

Det finns fackutbildade skolbibliotekarier på alla skolor år 7 - 9 och de har anställts område för område sedan visionen presenterades. De s.k. Wärnersson-pengarna har använts för att inrätta tjänsterna. Skolor med år 0 – 6 har lärarbibliotekarier d.v.s. lärare som har viss del av sin tjänst i skolbiblioteket.

Det är en mycket intressant och väl genomförd strategi som inte kunnat genomföras utan politikernas och skolledningens medvetenhet och goda planering.

Skolbibliotekarierna utgör nu en hel grupp inom skolförvaltningen, de är anställda av resp. skolområde och områdeschefen är deras chef. Det är en styrka att ha en skolbibliotekarie på varje område, det är en styrka att vara flera, men det betyder för den skull inte att allt är en dans på rosor. Vid ett vårligt möte 2006 träffades gruppen och diskuterade och listade sin syn på hur det är att arbeta som skolbibliotekarie i Uddevalla enligt de premisser som gäller.

Så här sammanfattar de sin situation:

Detta är positivt:

- arbetet är fritt
- man är inte knuten till en enstaka skola
- bra att det finns ett nätverk med andra skolbibliotekarier att samarbeta med
- bra att kunna arbeta områdesvis
- bra och viktigt att vara anställd av Barn- och utbildningsförvaltningen (och inte Kultur och fritid)
- bra med en skolbibliotekssamordnare
- mycket bra kontakt med chefen för skolans It-enhet
- kontakten med områdeschefen (som också är skolbibliotekariernas chef) är bra på några av områdena

Och detta är negativt:

- skolbiblioteksgruppen skulle kunna agera mer gemensamt än man gör idag, men svårt att hitta tiden
- man skulle behöva mer tid för att bearbeta rektorerna, såväl de på den egna skolan som övriga på området (dvs rektorerna för lärarbibliotekarierna)
- många av lärarbibliotekarierna har för lite tid för biblioteksverksamhet, vilket gör det svårt att utveckla skolbiblioteken på låg- och mellanstadierna.
- det finns inga planer/mål för det egna, fysiska biblioteket.

Efter att skolbibliotekarierna börjat arbeta och sett vilka behov av gemensamma strategier som finns så har de bildat en grupp som formulerat ett dokument om informationskompetens. Det omfattar grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning upp till gymnasieskolans tredje år. Det kommer att presenteras på kommunens hemsida när det ligger färdigt.

Som en avslutande kommentar från undertecknad som sammanställt materialet så är detta arbete ett av de mest intressanta som genomförts i regionen. För andra kan det användas som exempel i biblioteksplanarbetet. Fokusera på kommunens skolbibliotek, undersök vilka behov som finns, gör en strategisk plan, på tre år, på fem år, kanske t.o.m. på ännu fler år för att bygga upp en stabil verksamhet. Exemplet Uddevalla är gott!

MALIN KOLDENIUS

Artikeln är skriven med Karin Görlings utredning som underlag samt efter kontakter med Marianne Larsson, Inger Wiklund och skolbibliotekarierna i Uddevalla.

Skolbiblioteket som kunskapsnav – en områdesplan i sammanfattning

Ansvaret för skolbiblioteken flyttades från Kultur och fritid till Barn och utbildningsförvaltningen i Partille kommun. Varje skolområde ansvarar för sina skolbibliotek.

Följande uppdrag formulerades av områdesförvaltningen: "Att kartlägga, utveckla och organisera skolbiblioteksverksamheten." En bibliotekarie, Liv Lundström, anställdes för ett halvår för att genomföra utredningen. Hon skriver: "Genom att separera skolbiblioteken från huvudbiblioteket markerar man i högre grad än tidigare folkbibliotekens och skolbibliotekens olika verksamhetssyften. Skolbiblioteken skall i första hand vara en pedagogisk resurs i skolan och ett hjälpmedel för skolan att uppnå läroplanens mål. Folkbiblioteket å andra sidan har till uppgift att ge service till alla kommunens invånare och deras behov."

I styrdokumentet hämtas underlag för planen, bibliotekslagen, läroplanen och lokala styrdokument har använts.

"Sammanfattningsvis kan man konstatera att biblioteksverksamheten i skolans styrdokument snarare återfinns mellan raderna än i uttalad form. För att tydligt markera att skolbiblioteksverksamheten verkligen är en del av skolans verksamhet och mål borde biblioteket skrivas in i måldokumentet."

VISIONER OCH MÅLFÖRMULERINGAR

I fyra visioner redovisas "arbetsgruppens olika tankar och rekommendationer beträffande skolbiblioteksverksamheten. Först behandlas de övergripande visioner som är gemensamma för förskolorna och skolorna i hela området /-/, dvs åldersspannet från 1 till 16 år. I nästkommande avsnitt bryts visionerna sedan ned i mer konkreta målförklaringar för respektive verksamhet.

Den första visionen berör skolbiblioteket som informationsbas i skolan och formuleras på följande vis:

VISION

1

Skolbiblioteket skall fungera som skolans kunskapsnav där information samlas och görs sökbar

För att skolbiblioteket skall kunna vara ett **kunskapsnav** i skolverksamheten bör det placeras centralt i skolbyggnaden. Dessutom bör det finnas ett aktuellt och varierat mediebestånd, dvs medier i olika format, inom olika ämnesområden och med olika infallsvinklar. För att hålla beståndet aktuellt är det nödvändigt att böcker och länksamlingar gallras kontinuerligt. Ett rimligt mediebestånd bör, enligt UNESCO, omfatta tio böcker per elev. Åtminstone 60% av beståndet bör bestå av läroplansrelaterade faktakällor (IFLA/UNESCOS riktlinjer för bibliotek, 2004, s.10).

Den andra visionen rör biblioteket som en plattform för möten i skolan och formuleras på följande vis:

VISION

2

Skolbiblioteket skall vara en social och kulturell mötesplats och alltid vara tillgängligt

Skolbiblioteket är en naturlig mötesplats utanför klassrummets väggar. Här möts elever från olika klasser och årskurser tillsammans med lärare och bibliotekspersonal. För att skolbiblioteket skall fungera som en tillgänglig mötesplats krävs naturligtvis att det är öppet under stora delar av dagen. Skolbiblioteket är även ett rum där en mängd olika aktiviteter äger rum som exempelvis informations-sökning, läxläsning, enskild läsning och grupparbeten. Biblioteket bör alltså kunna erbjuda en miljö som stimulerar både till arbetsro och till möten mellan människor. Biblioteket kan även verka som skolans kulturella nav där bland annat utställningar, elevarbeten och författarbesök kan ta plats.

Tredje visionen handlar om bibliotekets roll som lust –och inspirationskälla och lyder:

VISION

3

Skolbiblioteket har en viktig funktion i rollen att inspirera till läsning och språkutveckling

Förmedling av skönlitteratur är en av skolbibliotekets viktigaste funktioner. Genom att läsa stimuleras fantasiförmågan och den språkliga utvecklingen ökar. Skolbiblioteket måste vara ett rum som lockar till läsning. Genom ett varierat utbud av olika medier som böcker, tidskrifter, bilder och datorer och med god skyltning av dem, kan man skapa ett rum fyllt av kunskap, kultur och fantasi.

Bibliotekarien har en viktig roll att stimulera till läsning och kulturell aktivitet. Hon har som uppgift att delge lärare och elever den informations- och litteraturkunskap som hon besitter. Genom planerade bokprat och genom mer generella boktips bör bibliotekarien informera om böcker, läsprojekt, utställningar och tävlingar.

Det är även viktigt att skolbibliotekarien är skicklig på att marknadsföra biblioteket och vilken resurs det är för lärare och elever, både muntligt och skriftligt.

Den fjärde och sista visionen handlar om att ta till vara på de möjligheter ett aktivt bibliotek har i förskolan och skolan och se till att det blir en resurs till elever och pedagoger. Visionen lyder:

VISION

4

Skolbiblioteket skall, med hjälp av kompetent personal, fungera som en pedagogisk resurs för lärare och elever

För att skolbiblioteket skall kunna vara en pedagogisk resurs, det vill säga bistå och handleda lärare och elever i att söka, välja och lokalisera medier, måste skolbiblioteket först och främst vara bemannat av en fackutbildad bibliotekarie. Som riktlinje kan vara att en skola med 500-600 elever rimligtvis bör ha en bibliotekarie, anställd på heltid (Skolbibliotek Östs tumregler).

Fortsättning nästa sida

För att understryka samarbetet och helhetsperspektivet i området, skulle skolbiblioteksverksamheten i området kunna bemannas av en så kallad **områdesbibliotekarie** som delades upp på de olika verksamheterna. Det finns flera fördelar med att verksamheterna är bemannad av samma bibliotekarie. Förutom den uppenbara ekonomiska fördelen skulle det innebära att en person har ansvar för bokinköpen istället för tre, vilket ger ökad koll över bokbeståndet i hela området. Genom att sedan komplettera bibliotekarietimmarna med lärarbibliotekarier och samarbete med biblioteksråd kan skolbiblioteken öka sina öppettider och sin tillgänglighet.

Skolbiblioteket blir dock inte en pedagogisk resurs av sig själv. Det krävs arbete både från bibliotekariens och från pedagogernas sida. Genom att definiera vilka skolbibliotekariens uppgifter är, tydliggör man även hur biblioteksverksamheten kan vara en pedagogisk resurs i skolan. Under vision 3 konstaterades att två av skolbibliotekariens uppgifter är att **stimulera till läsning och kulturell** aktivitet samt att **marknadsföra biblioteket**.

Vidare kan skolbibliotekarien sägas vara en **informationsspecialist** på skolan, vilket innebär att hon ska klassificera och organisera samlingarna samt göra dem sökbara och åtkomliga för låntagarna. Hon skall även underhålla skolans elektroniska bibliotek och se till att det är aktuellt och anpassat till skolans verksamhet.

Skolbibliotekarien bör även **lära ut biblioteksanvändning och informationskompetens** till lärare och elever, vilket innebär att hon skall förmedla övergripande kunskaper i sökstrategier och kritiskt tänkande samt hjälpa eleverna att hitta lämpliga medier med hänsyn till deras ålder och intresse. Hon bör även utföra **traditionella biblioteksuppgifter** som cirkulation av medier, kravhantering, bokhantering och bokvård, bokuppsättning och referensfrågor.

För att biblioteket skall fungera som en pedagogisk resurs räcker det inte med att bibliotekarien informerar och bistår lärare och elever med bibliotekets material. Ett gott **samarbete mellan lärare och skolbibliotekarier** är grundläggande för att utnyttja bibliotekstjänsterna på bästa sätt. Bibliotekarien måste således vara delaktig i skolans arbetslag och delta i planeringsmöten med arbetslag och ämnesinstitutioner. Bibliotekarien borde även samarbeta med enskilda lärare vid planering och genomförandet av olika temaprojekt."

ELEVER SOM BIBLIOTEKSRÅD

Vidare finns ett stycke om elevmedverkan där elever föreslås ingå i biblioteksråd. Man kan ha praoverksamhet och elever kan på olika sätt vara förebilder för varandra i skolbiblioteket. T.ex. att de fungerar som biblioteksvårdar eller att de som är stora läsare för de små.

EXEMPEL PÅ MÅLFORMULERINGAR

Skolorna i området ser olika ut. Därför har varje skola egna målformuleringar.

"Målformuleringar för Furan

- bygga upp ett bibliotek inom Furan
- samla och registrera alla skolans och förskolans medier i biblioteket
- satsa på elevmedverkan
- verka för att personal och elever får inflytande över medieinköp
- göra biblioteket till en mötesplats för samverkan för stora och små
- anställ en fackutbildad bibliotekarie på biblioteket

Målformuleringar för Lunden

- omvandla det befintliga biblioteket till ett infotek
- samla och registrera alla skolans medier i infoteket
- öka öppettiderna
- arbeta för ett ökat samarbete mellan arbetslagen och infoteket
- se över mediebeståndet och gallra föräldrat material
- anställ en fackutbildad bibliotekarie på infoteket

Målformuleringar för Skultorp

- flytta upp det befintliga biblioteket från källaren till ett klassrum
- skapa ett utlåningssystem
- samla och registrera alla skolans och förskolans medier i biblioteket
- skapa en mysig lärmiljö i biblioteket
- verka för att biblioteket är nära den egna förskole- och skolverksamheten
- anställ biblioteksansvarig personal

Målformuleringar för Björndammen

- samla och registrera alla skolans och förskolans medier i biblioteket
- etablera ett utlåningssystem

- skapa för en inspirerande och lustfylld lärmiljö biblioteket
- satsa på litteratur för de yngsta och de äldsta eleverna
- anställ biblioteksansvarig personal

DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Uppdraget har varit att kartlägga, utveckla och organisera skolbiblioteksverksamheten (1-16 år) i området. De gemensamma visioner som arbetsgruppen har formulerat för biblioteksverksamheten i området handlar framförallt om att skolbiblioteket skall vara skolans kunskapsnav, en tillgänglig social och kulturell mötesplats, inspirera till läsning och utgöra en pedagogisk resurs för lärare och elever. Visionerna berör alltså inte bara ett aktuellt och varierat mediebestånd, utan understryker även ett aktivt och ökat samarbete mellan skolbiblioteket och lärarna för att skolbiblioteksverksamheten skall kunna vara en resurs i förskolan och skolan.

Beträffande bibliotekspersonal kan samtliga skolbibliotek i området förslagsvis bemannas av dels en områdesbibliotekarie som delar upp sin tjänst på de olika verksamheterna tillsammans med engagerade pedagoger på respektive verksamhet.”

Undertecknad, konsulent på Regionbibliotek Västra Götaland, har läst utredningen och fått tillstånd att använda delar av den i denna skrift. Den är ytterligare ett exempel på hur man strategiskt kan arbeta med skolutveckling med skolbibliotek i fokus. Det intressanta är hur målmedvetet man gått tillväga. Områdeschefen har tillsammans med rektorer, förskollärare, lärare och utredaren deltagit i arbetet att formulera mål för området och också skola för skola. Detta arbete har också resulterat i att en bibliotekarie anställts i området.

Den kan ses som fortsättningen på en kommunövergripande vision – som exemplet Uddevalla.

MALIN KOLDENIUS

Texten är en bearbetad version av Biblioteksplan för Barn- och Utbildningsförvaltningen i Centrala Partille. 2005

På Myndigheten för skolutvecklings webbplats kan man läsa följande:

Skolbibliotekets pedagogiska roll innebär att bidra till att höja kvaliteten på elevers lärande i skolan. För att detta skall bli möjligt måste biblioteksverksamheten vara integrerad i undervisningen och bibliotekarier och lärare behöver samarbeta mot gemensamma mål.

Men hur gör man? I det här numret av Framsteget får du både argument och konkreta råd för hur du kan arbeta med skolbiblioteksutveckling.